

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ἔξω εἶναι βαθύτατον σκότος· νέφη ἀπει-
λητικά διατρέχουν τὸν οὐρανόν, ἀπὸ
καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ψεκάδες βροχῆς
τυμπανίζουσι τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων
τοῦ θαλάμου τοῦ κύρ Γρηγόρη, γέροντος
μὲ λευκὴν γενειάδα καὶ φалаκράν κεφα-
λήν. Ὁ κύρ Γρηγόρης πρὸ μικροῦ εἰσῆλ-
θεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὑπεδαύλισε
τὴν φωτιὰν τῆς ἐστίας του, ἥτις ἀνέδωκε
νέαν λάμψιν καὶ πλησιάσας τὴν ἐστίαν
ἤκουε τὸ τριχοδόλημα τῶν καιομένων ξύ-
λων, καὶ ἐν παιδικῇ ἀπολαύσει ἐδίδεπε
τὰς ἐξασθενουμένας φλόγας τῶν. Τὸ ὥρο-
λόγιόν του τοποθετημένον ἐπὶ τῆς τρα-
πέζης του ζωηρῶς ψάλλει δύο μόνον ὁ-
τάς. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων μουσικῶν
σημειῶν δὲν δύναται τις νὰ διακρίνῃ δι-
αφορὰν τινά· εἶνε ἤχοι παρερχόμενοι ἀ-
προσδέκτως. Ὁ κύριος ὅμως τοῦ ὥρολο-
γίου ἀπὸ ἀρκετῆς ὥρας, ἀκούων αὐτὸ τὸ
ἀέναον τί κ-τά κ, ἔχει βυθισθῆ εἰς εἶδος
τι βέβαιον, ὡς νὰ ἀκούῃ κανὲν ἀνθρωπίν-
θην γνῶριμόν του τραγοῦδι.

— Αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ποῦ ψάλλει τὸ ὥ-
λόγι μου, πολὺ μελαγχολικόν εἶναι, ἐψι-
θύριδεν. Τραγουδεῖ τὸν παρερχόμενον χρό-
νον καὶ τὸν τραγουδεῖ πολὺ μονότονα.
Πρὸ εἰκοσι, πρὸ εἰκοσι πέντε χρόνων, τὸν
ἴδιο σκοπὸ ἐπαίξε καὶ μετὰ εἰκοσι χρόνια
τὸ αὐτὸ ἀπαράλλακτα τραγοῦδι θὰ ψάλῃ.

Καὶ ὁ γέρον ἔρριψε θαλὸν βλέμμα ἐπὶ
τοῦ ὥρολογίου του. Χίλιοι λογισμοὶ ἀνα-
κικῶνται εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἐνῶ τὸ ὥ-
ρολόγιόν του ἐξακολουθεῖ τὸ τραγοῦδι
τοῦ φεύγοντος χρόνου, καὶ τὰ ξύλα εἰς τὴν
φωτιὰν τρίβουν καὶ μεταβάλλονται εἰς
ἀνθρακιάνα.

— Ἔτσι ἐπέρασεν ὅλη ἡ ζωὴ μου, μὲ
λύπη καὶ μὲ χαρά, μὲ ἀπαγοστεύσεις καὶ
ἐνθουσιασμούς, μὲ μίση καὶ μὲ ἔρωτας.
Καὶ τώρα τὴν νύκτα αὐτὴν, ὅτε κοιμᾶται
ὁλόκληρος ἡ πόλις, καὶ δὲν ἀκούεται τί-
ποτε ἄλλο παρὰ μόνον οἱ παλμοὶ τῆς
καρδίας μου καὶ οἱ ἤχοι τοῦ ὥρολογίου
μου, τώρα βλέπω ὅτι ὅλας αὐταῖς ἡ πί-
κραις, ἡ χαραῖς, οἱ ἐνθουσιασμοί, καὶ αἱ
ἀπογοστεύσεις, ἡ ἀγάπαις καὶ τὰ μίση,
ἦσαν ἄσφακα πράγματα, σκιαὶ τὰς ὁποίας
κατεδίωκον χωρὶς καὶ ἐγὼ νὰ γνωρίζω
διατί, ἢ ἐδιωκόμην παρ' αὐτῶν χωρὶς νὰ
δύναμαι νὰ ἐννοήσω καὶ σήμερον ἀκόμη
τὴν αἰτίαν. Ὅνειρα ἦσαν ὅλα καὶ ἐπέρα-
σαν· ἐν μόνον ἀπέμεινε πραγματικὸν ἡ
πάροδος τοῦ χρόνου, αἱ λευκαὶ μου τρί-
χες καὶ οἱ ρευματισμοί μου. Αὐτὸς ὁ δια-
βολεμένος ὁ καιρὸς προχωρεῖ κανονικά,
χωρὶς νὰ σταματήσῃ ἐκεῖ ποῦ ἐπιθυμοῦ-
σα νὰ σταματήσῃ ὀλίγον καὶ δὲν προχω-
ρεῖ οὔτε κατὰ μίαν γραμμὴν ταχύτερα,
ἐκεῖ ὅπου ἐπιθυμοῦσα νὰ περάσῃ χωρὶς
νὰ τὸν ἐννοήσω.

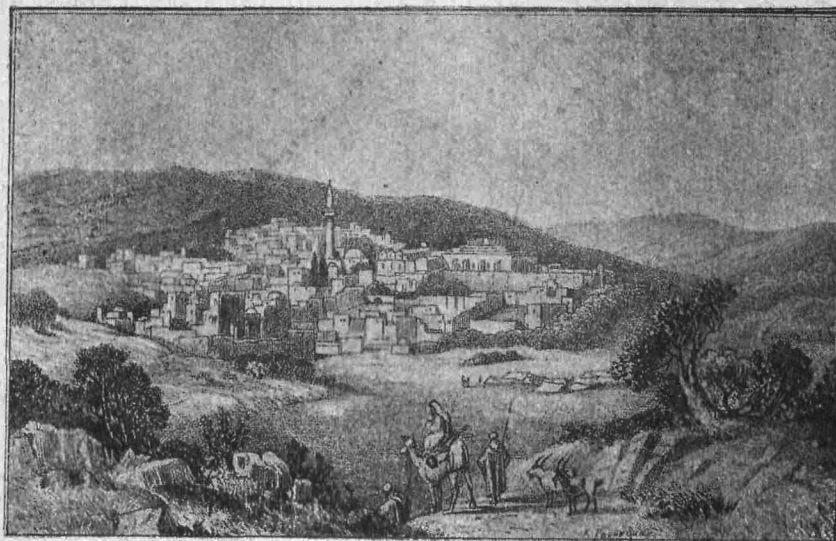
Ἐσκέπτετο οὕτως, τὸ δὲ ὥρολόγιον ἐ-
κτύπα, ἐκτύπα ἐπαναλαμβάνων αὐτὸ τὸ
πένθιμον ἦσμα τοῦ φεύγοντος χρόνου.
Πολλὰ τοῦ ἐπενθύμιζε τὸ τραγοῦδι ἐ-
κεῖνο. Μίαν, μίαν τοῦ ἐξέθαπτεν ἀπὸ τὰ

βάθη τῶν χρόνων τόσας ἀναμνήσεις, καὶ
περνοῦν ἐμπρὸς του πάλιν ὅλαι ἐκεῖναι
αἱ σκιαὶ σχηματιζόμεναι ἐκεῖ παρὰ τὴν
ἐστίαν του, εἰς πρόσωπα καὶ εἰς πράγ-
ματα, χρόνων ἀπομεμακρυσμένων, χρό-
νων ποῦ ἐπέρασαν καὶ δὲν θὰ γυρίσουν
πλέον.

Μία ὅμως ἀνάμνησις διαγράφεται συ-
χνώτερα πάσης ἄλλης. Ἦτο ἡ αὐτὴ νύξ,
παραμονὴ τοῦ πολιοῦχου τῆς νήσου· εἰς
τὴν πατρίδα του, ἐλαιοστεφῇ νήσον τοῦ
Ἰονίου Πελάγους, οἱ κάτοικοι εἶχον κοι-
μηθῆ, ὅπως κοιμοῦνται τὴν ὥραν ταύ-
την εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰς τὴν μικράν, τὴν
σκοτεινὴν πόλιν μὲ τὰς στενάς της ὁ-
δοὺς καὶ τὰ παλαιὰ της σπητῖα, δὲν ἤ-
κούετο οὐδεμία ἄλλη κραυγὴ, παρὰ μό-
νον αἱ ὑλακαὶ τῶν σκύλων. Ἦ νύξ ἦτο
καὶ τότε παγερὰ καὶ ψυχρὸς ἀνεμὸς ἐψύ-
δα μέσα εἰς τὸν ἐλαιῶνα, ὅστις ἐξετείνε-
το ὀπισθεν τῆς οἰκίας του. Εἰς τὸ σπητῖ
του ὅλοι ἐκοιμῶντο. Ὁ γέρον ὑπηρετῆς
τῶν, ὁ Μπάμπας Χαράλαμπος κατὰκο-
πος ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέρας, ἔρεγγε
ἤχυρως εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον.
Μόνος ἐκεῖνος ἤγρυπνεν· δὲν ἤμπορεσε νὰ
κλείσῃ μάτι. Σιλλογισμοὶ καὶ τότε τὸν
ἐκράτουν μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἐξυ-
πνον, ὅπως καὶ σήμερα, ἀλλὰ πόσον δια-
φορετικοὶ ἦσαν οἱ συλλογισμοὶ του ἐκεῖ-
νοι. Ἦτο τότε δέκα πέντε μόλις χρόνων,
μὲ παρειὰς ροδαλὰς, μὲ μάτια γαλανά με-
γάλα, ποῦ ἐνθυσμίζαν πάντοτε εἰς τὴν μη-
τέρα του, μίαν εἰκόνα ἀρχαίαν, τοῦ προ-
πάπου του, μὲ ὠχρὰν μορφήν, μὲ μελαγ-
χολικὸν μεῖδιμα, κρεμασμένην εἰς τὴν
τραπεζαρίαν τῶν. Ἐσυλλογίζετο καὶ τότε
ὅπως καὶ τώρα, ἤκουε καὶ τότε ὅπως καὶ
τώρα τὸ ὥρολόγι του νὰ ἤχῃ μονοτόνως.
τότε ὅμως ἄλλην ἐντύπωσιν τοῦ ἔκαμε
αὐτὸ τὸ τίκι-τάκ. Εἰς τὰ μάτια του
ἐμπρός ἐφαίνετο μιὰ μελαχροινή, μὲ
βαθύτατα μαῦρα μάτια, μὲ παχουλὰ καὶ
ἄσπρα σὰν γάλα χερὰκια, μὲ μεῖδιμα
ποῦ εἶχε κάτι τι φωτεινόν, καὶ τὸ φῶς
αὐτὸ εἰσέδιδε βαθύτατα εἰς τὴν ψυχὴν του
καὶ ἐφώτιζε αἰσθήματα τὰ ὁποῖα καλὰ κα-
λὰ δὲν ἠδύνατο νὰ προσδιορίσῃ τί ἦσαν.
Ἦ εἰκὼν αὐτὴ τῆς μικρᾶς κορασίδος καὶ
σήμερον ἐστὶ τῷ παριστάται ζωηρά, τῆς δὲ
νυκτὸς ἐκείνης αἱ λεπτομέρειαι πάλιν ἀνα-
φαίνονται ὡς νὰ ἦσαν χθεσιναί, ἐν ᾧ ἀπὸ
τότε ἐπέρασαν πεντήκοντα ὁλόκληρα ἔτη.
Ἐνθυμεῖται κάλλιστα ἐστὶ ὅτι τὸ φῶς τοῦ
λύχνου του, τὸν ἐστενοχώρει. Ἦθελε εἰς
τὸ σκοτάδι μέσα καὶ μὲ κλειστὰ μάτια νὰ
βλέπῃ τὴν θεατικὴν ἐκείνην κεφαλὴν
τῆς κορασίδος καὶ νὰ ἀκούῃ καθαρὰ κα-
θαρά τὴν φωνὴν της, ποῦ τοῦ ἔλεγε λό-
για, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχεν ἀκούσει ἄλλοτε,
λέξεις ποῦ εἶχαν μέσα τοὺς τέτοια τρυ-
φερόητα, ὥστε τὸν ἔκαμαν νὰ παραλύῃ
ὁ λογισμὸς του. Εἶχε περάσει πολὺς και-
ρὸς ἀφ' ὅτου εἶχε γνωρίσει τὴν παχουλὴν
κοροσίδα. Εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ νησί τοὺς
μὲ τὴν μητέρα της, ἰσχνὴν καὶ κάτωχρον

κυρίαν, οἱ ἱατροὶ τῆς εἶχον ὑποδείξει τὴν
νῆσον τῶν ὅπως συγκρατήσῃ τὴν διαφεύ-
γουσαν ὑγείαν της. Αἱ οἰκογένειαι τῶν δὲν
ἤργησαν νὰ συνάψωσι σχέσεις ἀδελφικάς.
Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ ἐκείνης ἡ παχουλὴ
κορασίς, ἡ μικρούλα Ἑλένη, εὐρίσκετο
κάθε ἡμέραν εἰς τὸ σπητῖ τῶν ἢ αὐτὸς
ἐσυνώδευε τὴν μητέρα του εἰς τὸ ἰδικόν
της. Τί εὐτυχίαν ἠσθάνετο τότε· δὲν ἤθε-
λε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μελαγχολικόν ἐκεῖνο
δωμάτιον, ἐνθα ἐντὸς παμμεγίστη θερμά-
στροφας ἔκαie πάντοτε πῦρ καὶ ἐντὸς ἀνα-
κλίντρων ἦσαν κεχωσμένοι διαρκῶς ὁμι-
λοῦσαι ἡ μήτηρ τοῦ μετὰ τῆς μητρὸς τῆς
Ἑλένης, ἐν ᾧ εἰς τὴν ἄλλην γωνίαν τοῦ
δωματίου, ἡ μικρὴ τοῦ σύντροφος ἐκέν-
τα, καὶ αὐτὸς ἔμεινε πλησίον της. Ἦ νῆ-
σος δὲν εἶχε τότε διασκεδάσεις, δὲν εἶχε
θέατρα καὶ ἐξ ἀνάγκης αἱ μακρὰ ὥραι
τοῦ χειμῶνος ἐπερνοῦσαν ἐντὸς τοῦ με-
γάλου ἐκείνου δωματίου μὲ τὴν αὐτὴν
πάντοτε συντροφίαν. Ἦ Ἑλένη κάπου
κάπου ἤγειρε ἀπὸ τὸ κέντημά της τὰ
μάτια της καὶ ἐδύθιζε τὰ βλέμματά της
μέσα εἰς τὰ ἰδικά του. "Α, τὰ μάτια ἐκεῖ-
να, τοῦ ὁμίλουν ξένην γλῶσσαν, τὴν ὁ-
ποῖαν ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἐμάντευ-
σεν ὅλην αὐτῆς τὴν βαθυτάτην σημασίαν.
Δὲν ἐγνώριζε τί συνέβαιναν ἀκόμη μέσα
εἰς τὴν ψυχὴν του. Προσελκύετο ἐκεῖ
πλησίον τῆς Ἑλένης, ὡς πεταλοῦδα πλη-
σίον τοῦ λύχνου, ἀπέφευγε πλέον τὰ παι-
γνίδια, καὶ ὅτε ἤνοιγε τὸ βιβλίον του νὰ
ἀναγνώσῃ, ἐλθμονοεῖτο, καὶ ἡ μορφή τό-
τε τῆς παχουλῆς κόρης ἐφαίνετο μεταξὺ
τῶν στίχων τοῦ βιβλίου. Ὁ τι αὐτὴ ἔλεγε
γελῶσα περιεστρέφετο ἐν τῇ κεφαλῇ του
καὶ ἐπανελάμβανε ἀδυναιδῶς ὅλας τὰς
φράσεις τῆς Ἑλένης. Ὅλα τὰ ἀσήμαντα
γεγονότα τῆς ἡμέρας τὰ ἀνεμνησκέτο.
καὶ τὰ ἐσχολίζεν. Ἐνθυμεῖται πόσον ἡ-
γάπα νὰ τῆς κρατῇ τὸ νῆμα τοῦ κεντή-
ματός της καὶ νὰ τὴν βλέπῃ νὰ τυλίγῃ
αὐτὸ εἰς κουδάρη. Τότε καμνιὰ φόρα τὸ
λευκὸ της χερὰκι ἐπλησίαζε τὴν χερὰ
του. Ποῖαν γλυκεῖαν φρουκίαν ἠσθάνετο.
Αἶ, καὶ τώρα ἀκόμη τὴν αὐτὴν ἡδο-
νὴν αἰσθάνεται, καὶ ταχύτερον κτυποῦν
οἱ παλμοὶ του. "Αχ, τί δὲν θὰ ἐδίδεν ἂν
ἤμπορούσε πάλιν νὰ κρατήσῃ ὀλίγας
στιγμὰς μόνον τὸ χερὰκι ἐκεῖνο μέσα εἰς
τὰς χεῖρας του, ἂν ἤμπορούσε νὰ ἐδίδεπε
τῆς φωτειναῖς ἐκείναις ματιαῖς της νὰ βυ-
θίζωνται μέσα εἰς τὰ μάτια του καὶ νὰ
ἀκούσῃ τὴν τρέμουσαν ἐκείνην φωνοῦλα
της, ἥτις τῷ εἶπε τόσα ἀόριστα γλυ-
κόλογα τὰ ὁποῖα καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην
τοῦ ἀναταράσσον τὴν γυράσαν καὶ
ἀποξηραμένην πλέον καρδίαν του.

Ἐφ' ὅσον σκέπτεται ἐπὶ τοσοῦτον ἐναρ-
γέστεραι ἐπανερχονται αἱ εἰκόνες τῶν
οἰχομένων ἐκείνων ἡμερῶν. Ἐνθυμεῖται
κάλλιστα ὅτι σὰν καὶ τὴν νύκτα ταύτην
θὰ τὴν ἐδίδεπεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Εἰς
τὴν νῆσον ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια ἀπὸ αἰ-
ῶνων νὰ τελῇται τὴν νύκτα ἡ λειτουργία
κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην. "Αμα θὰ ἐδῇ-



Η ΝΑΖΑΡΕΤ ΕΝΘΑ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΙΗΣΟΥΣ



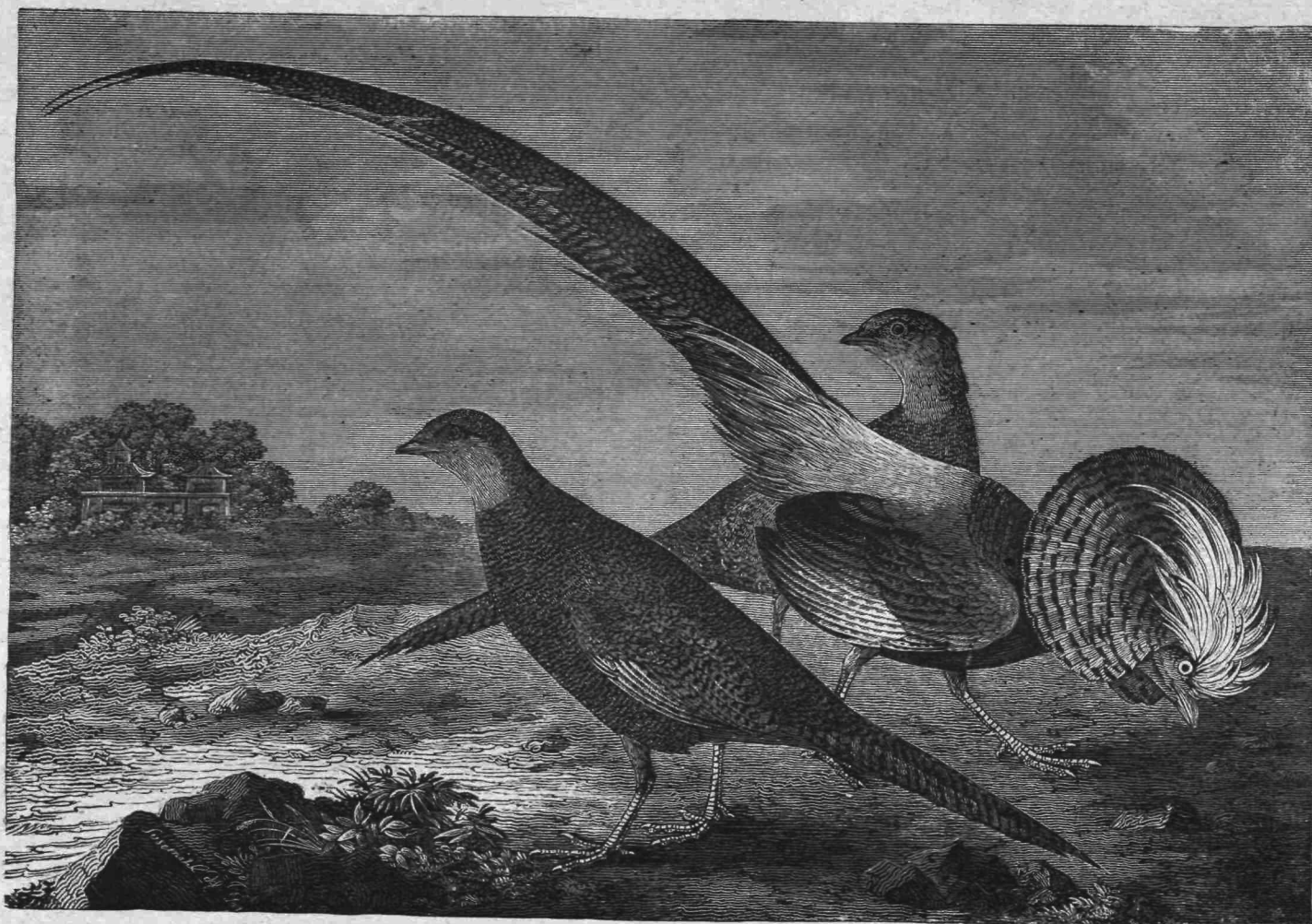
Η ΣΑΜΑΡΕΙΑ ΟΠΟΥ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΕΚΗΡΥΞΕ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ



ΤΟ ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΝ ΝΕΚΡΙΚΟΝ ΑΝΑΓΡΑΦΟΝ
(Ἐκ φωτογραφίας τοῦ αὐτοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Καμπάνη).



Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ



ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ - ΦΑΣΙΑΝΟΣ Ο ΚΟΛΧΙΚΟΣ

μαινεν ἡ καμπάνα τῷ εἶπεν ὅτι θά με-
τέβαινε καὶ ἐκεῖν ἐκεῖ. Μὲ ποῖαν ἀνυπο-
μονήσαν ἀνέμενε τὴν ὥραν ἐκεῖν, καὶ
ὁμῶς δὲν εἶχον παρέλθαι ἢ ὀλίγαι ὥραι
ἀφ' ἧς εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸν μεγάλον
ἐκεῖνον θάλαμον, ἐνθα συνωμίλουν ἡ μή-
τηρ του μετὰ τῆς ἐξησθενημένης μητρὸς
τῆς Ἑλένης, καὶ συνέπαιζεν ἐκεῖνη μετ'
αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἡ προσδοκία ὅτι θά
ἐπανεβλέπε τὴν μικρὰν του ψῆλην, τὸν
ἐκράτει ἀγρυπνον εἰς τὸ δωμάτιόν του,
ὅτε ὁ κόσμος ὅλως ἐκοιμᾶτο καὶ οἱ σκύ-
λοι μόνον ἐγαύγιζον κάτω εἰς τὴν αὐλήν.
Εἶχε σπληνώσῃ τὰ μάτια του εἰς τὴν ἀν-
θρακίαν ἐρυθροποῦ μαγκαλίον καὶ ἐσχε-
δίαζε τὸ μέλλον του, στεφανομένον πάν-
τοτε ἀπὸ ἀγάπην, καὶ εἰς ὃ ἐκυριάρχει
ἡ γλυκεῖα ἐκεῖνη μορφή, οἱ ὥραι οἱ ἐ-
κείν οὐ φθαλμοί, αἱ παχουλαὶ ἐκεῖναι
χεῖρες τῆς μικρᾶς του συντρόφου. Περι-
έγραφεν ἀκόμην καὶ τὰς σκηνὰς τοῦ οἴκι-
ακοῦ του βίου. Εἰς τὸ πατρικόν του σπῆ-
τι, ἐγειρόμενον ἐπὶ τῆς ἁρμονικῆς ἐκεῖ-
νης παραλίας, μετὰ τὰ ἀρχαῖα ἐνετικά δω-
μάτια, μετὰ τὴν φωτιὰν σπηθιρίζουσαν, ἐ-
δίδεπε τὴν Ἑλένην ἀναγινώσκουσαν τὰ
μικρὰ του ἀγγελοῦδια, ἐνῶ αὐτὸς μέσα
εἰς τὴν εὐτυχίαν ἐκεῖν, ἡ ὁποία θά
τὸν περιεκύκλου, θά ἐσχεδίαζε ποιήματα
καὶ θά συνεκίνη τὴν Ἑλλάδα, καὶ ποῖος
ξέρει μὴ ἡ ψῆλη ἔφερε τὸ ὄνομα του μα-
κράν, πολὺ μακράν τῆς πτωχῆς του πα-
τρίδος. Αὐτὴ ἡ θελκτικὴ εἰκὼν, ἥτο τό-
σον ζωηρά, ὥστε καὶ τώρα ἀκόμην ἀνα-
φαίνεται μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν, τώρα
ποῦ πενήτηκοντα χρόνοι ἐπέρασαν καὶ ἐ-
σόμευον πρὸ αὐτῆς ὅλην τὴν ἀχλὺν.

Βυθισμένους εἰς τὰ ὄνειρα ταῦτα, μεθυ-
σμένος εἰς τὴν φανταστικὴν αὐτὴν εὐτυ-
χίαν δὲν ἠσθάνθη τὴν ὥραν διερχομένην
καὶ μόνον ἡ καμπάνα τῆς γειτονικῆς ἐκ-
κλησίας τὸν ἐτίναξε τῆς κλίνης του, καὶ
εὐρέθη ἔξω εἰς τὸν δρόμον. Σκοτάδι βα-
θὺ ἠπλοῦτο πανταχοῦ· μακράν εἰς μίαν
γωνίαν τῆς ὁδοῦ φανὸς ρυπαρὸς κρεμά-
μενος ἐπὶ προεχούσης σιδερέας ράβδου ἐ-
χυνε ἀσθενὲς φῶς, καὶ ἐσείετο ὑπὸ τοῦ ἀ-
νέμου. Μετὰ μικρὸν ὁμῶς αἱ οἰκίαι ἤρ-
ξαντο φωτίζομεναι καὶ ἀσυνήθως παρε-
τηρεῖτο ἐν αὐταῖς κινήσεις· θύραι μετ' ὀ-
λίγον ἠκούσθησαν ἀνοίγόμεναι, καὶ ἀν-
θρωποὶ ἐξήρχοντο κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖ-
ρας τὰ χαρτοφάναρα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐφώ-
τιζον τὸν δρόμον τὸν ὀδηγοῦντα εἰς τὴν
ἐκκλησίαν. Ἀκόμην τοῦ φαίνεται ὅαν νὰ
περνᾷ τὴν στιγμὴν ταύτην προστά του ὁ
σὶ ὁρ Σπύρος, συμβολαιογράφος ἀρχαῖος,
φέρων κάθε ἑορτὴν τὴν πεπαλαιωμένην βε-
λάδα, καὶ ὁ βραχὺς τὸ ἀνάστημα διδά-
σκαλος μετὰ τὸ μ π ο υ ρ ν ο ὕ ζ ι, οἰκογενει-
ακὴν ἀνάμνησιν τῆς παρελθούσης ἑκατον-
ταετηρίδος. Τί κινήσεις μυστικῆ διεχούθῃ
αἰφνης καθ' ἅπασαν τὴν μικρὰν πόλιν. Ψιθυ-
ρισμοὶ ἀπομακρυσμένοι ἤρχοντο ἀπὸ τὰς
ἄλλας συνοικίας, καὶ ἠκούοντο βαρεὰ τὰ βή-
ματα ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων τῶν κατερχόμε-
νων διὰ τὴν ἐκκλησίαν κατοίκων. Ἐκτα-
κτον γόνυ τὸν ἐξήσκουν τότε ἐπ' αὐτοῦ
ὅλα ταῦτα. Τοῦ ἥτο σεβαστὴ καὶ ἡ βε-
λάδα τοῦ σὶ ὁρ Σπύρου καὶ τὸ μ π ο υ ρ-
ν ο ὕ ζ ι τοῦ διδασκάλου. Ὅλοι αὐτοὶ ἤρ-

χοντο εἰς τὴν Παναγίαν. Ἡ ἀρχαία ἐκ-
κλησία ἥτο σκοτεινὴ καὶ αἱ μορφαὶ τῶν
ἀγίων σκυθρωπαὶ καὶ καταπεπονημέναι.
Ἡ φωνὴ τοῦ γηραλέου πρωτοψάλτου, μο-
ναχοῦ, μετὰ μαῦρον λερώμενον σκουφόν,
ἀντήχει, εἰς δὲ τὰ σταθίδια κατεσκληκό-
τα γερόντια ἐπανελάμβανον σιγὰ τοὺς
ψαλμούς τούτους, ἐνῶ μικροὶ παῖδες, με-
γάλους βελόνας προσεπάθουν κρύψαι νὰ
ράψουν τὰ φορέματα δύο γραιδίων. Ἐνθυ-
μήθη ὅτι καὶ αὐτὸς ἔρραψε ποτὲ τὴν σώρα
Τονίνα, γραιὴν θεῖαν του. "Α, τί γέλοια
ἔκαμε ὅταν τὴν εἶδε νὰ βλασφημῇ καὶ νὰ
ἀναθεματίσῃ· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκεῖν, ὅ
Ἰρηγόρης ἐσυλλογιζέτο μόνον τὴν Ἑ-
λένην καὶ συγκεχυμένην, ὡς βόμβος, ἐφθα-
σεν ἡ φωνὴ τοῦ ψάλτου μέγρις αὐτοῦ. Αἱ
ὥραι ὁμῶς παρήρχοντο καὶ ἡ Ἑλένη δὲν
ἐφαίνετο. Ὅραι αἱ ὁποῖαι τῷ ἐφάνησαν ἀ-
τελείωτοι. Ἀφῆκε τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν
θόρυβόν της καὶ μετέβη ἔξωθεν τῆς οἰ-
κίας τῆς Ἑλένης. Τὰ παράθυρα ἦσαν φω-
τισμένα· εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον διεγρά-
φοντο σκιαὶ κινουμένων ἐντὸς ἀνθρώ-
πων. Εἰς μάτην ἀνέμενον ἐπὶ ὀλόκληρον
ὥραν μὴπως ἴδῃ ἀνοίγμεν τὴν θύραν.
Ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ
ἐκοιμήθη. "Ὅτε ἐξύπνησεν ἡ καμπά-
να τῆς ἐκκλησίας ἔκρουε πενθίμως. "Ε-
τοῖς ἔκρουε πάντοτε ὁσάκις ἀπέθνησκε
κανεὶς εἰς τὴν νῆσον. Ὁ γέρο-Χαραλάμ-
πης τοῦ εἶπε ὅτι βαρεὶ τὸ σήμαντρον λυ-
πτερὰ γὰρ τὴν νύχτα ἐξαφῆα ἀπέθα-
νε ἡ ἀρρωστὴ Κυρά. Ἡ ἀρρωστὴ Κυρά
ἥτο ἡ μήτηρ τῆς Ἑλένης.

Ἡ εἰδὼς αὐτὴ τοῦ ἐφάνη ὅαν νὰ τοῦ
ἀπέσπα ἀπὸ τὰ στήθη του τὴν καρδίαν
του. Καὶ ἡ θλίψις αὐτὴ δὲν ἐγεννᾶτο μόνον
ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ὡχρᾶς ἐκεῖνης
γυναικὸς, τὴν ὁποῖαν ἀπὸ πολλοῦ ἤρχισε
νὰ συγγένη μετὰ τῆς μητρὸς του, ἀλλὰ καὶ
τὸ προαίσθημα ὅτι θά ἐγκαταλείπῃ τὴν
νῆσον τῶν ἡ μικρὰ του σύντροφος, ἀνευ
τῆς ὁποίας τοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν θά ἡμ-
ποροῦσε πλέον νὰ ζήσῃ. Αὐτὸ ποῦ προ-
ἠσθάνθη συνέβη μετὰ τινος ἡμέρας. Γη-
ραῖος κύριος ἦλθε μαυροφόρεμένος καὶ
ἐπῆρε μαζί του τὴν Ἑλένην, ἡ ὁποία
καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν διάρκειαν ἔμενε
πλησίον τῆς μητρὸς του. Ἐνθυμεῖται τὴν
ἐσπεραν ἐκεῖν, ποῦ ἔμεινεν ἀπολιθωμέ-
νος εἰς τὴν παραλίαν τοῦ λιμένος βλέ-
πων τὸ πλοῖον χανόμενον εἰς τὸ πέλαγος.
Τὸ πλοῖον ἐκεῖνο τοῦ ἔπερνε κάθε χαρὰ,
τοῦ ἔπερνε τὰ πρῶτα γλυκὰ του αἰσθή-
ματα, τὰ πρῶτα ὄνειρά του, τὴν πρῶτην
ἀγάπην του. Ἀγάπην τῆς ὁποίας μέσα
εἰς τὸν κύκλον τῶν πενήτηκοντα χρόνων,
τὰ ὁποῖα διέρρευσαν ἐνώπιόν του, δὲν
εὗρε πλέον τὴν δύναμιν της, οὔτε ἠσθάν-
θη πλέον τὸ ἀνέκφραστον θέλητρόν της.

Ἐνθυμεῖται, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην
νὰ ἐνθυμῇ αὐτὴν τὴν νύκτα ποῦ εὐ-
ρίσκειται κατάμονος εἰς τὴν κάμαρά του,
τὰ περασμένα χρόνια του, καὶ μὴ κατό-
πιν τῆς ἄλλης περνοῦν αἱ εἰκόνες τοῦ
βίου του. Εἰκόνες ὧν τὸ κύριον πρόσω-
πον ὑπῆρξε πάντοτε αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ξαν-
θαὶ καὶ μελαχροινὰ κεφαλαὶ ἀναζοῦν ἐ-
νόπιόν του· νομίζεις ὅτι τὰς ἐξεγείρει ἀπὸ
τὰ βάθη τῶν ἐτῶν, ἀπὸ τὰ σκοτὶα τῶν

τάφων, αὐτὸς ὁ ἦχος τοῦ ὡρολογίου του,
αὐτὸ τὸ ἀδιάκοπον τραγοῦδι τοῦ φεύγον-
τος χρόνου. Καὶ παρουσιάζονται θαλαραὶ,
ἀκμαῖαι, ὅπως τὰς ἐγνώρισεν, ὅτε εἶχον
τὴν χρυσαύγιαν εἰς τὴν κόμην τῶν, καὶ τὰ
ρόδα εἰς τὰς παρειὰς τῶν. Αἰσθάνεται εἰς
τὰ ὦτα του θροοῦσας γλυκεῖας φράσεις καὶ
εἰς τὴν παρειὰν του εὐώδεις ἀναπνοὰς.
Μέσα εἰς τὰς νεκρὰς αὐτὰς κεφαλὰς βλέπει
μίαν ἄλλην μετὰ λευκὴν κόμην, μετὰ σεμνὸν
παράστημα, μετὰ μεϊδιάμα καταπεπονημέ-
νον, αὐτὴ δὲ διαγράφεται ζωηρότερον τῶν
ἄλλων. Εἶναι ἡ μήτηρ του. Τὸ αὐτὸ με-
λαγχολικὸν μεϊδιάμα προσπαίζει εἰς τὰ
χεῖλη της, καὶ τὰ αὐτὰ δάκρυα λάμ-
πουν, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἔτοιμα νὰ ρεῦσουν
διὰ πᾶσαν θλίψιν. Τὸν πατέρα του μὲν
τὸν ἐνθυμεῖται. Ἐνθυμεῖται μόνον ἓνα
εὐρύκοιτῶνα εἰς τὸν ὁποῖον ἐκοιμᾶτο πλη-
σίον τοῦ πατρὸς του, μετὰ τὸν ἐρυθρὸν τά-
πητα καλύπτοντα τὸ βάθος τοῦ τοίχου.
Κάθε βράδυ παρετήρει καὶ ἐδίδεπε νέας
μορφὰς, ἀλλὰ ἄνθη καὶ ἄλλα πτηνὰ κεν-
τημένα ἐπ' αὐτοῦ. Τί χαρὰν, μὰ τί χα-
ρὰν εἶχεν ὅτε καμμιὰ φορὰ τοῦ ἐπέτρε-
πον νὰ ρίπτῃ μέσα εἰς τὴν ἐστίαν τὰς
κουτσούρας τῶν ἐλαιοδένδρων! Πλησίον
εἰς ἐκεῖν τὴν φωτιὰν ἐνθυμεῖται ὅτι ἡ
θεῖα του Τονίνα ἐδίδασκε δι' εἰκοστὴν
φορὰν μεγαλοφώνως τὴν Γενοδέξαν. Πό-
σον ἔκλαυσεν εἰς τὰ πεθήματα τοῦ μι-
κροῦ Δολώρου.

— Ναὶ ἔκλαυσε πολὺ, ἐψιθύριζεν ὁ Κύρ
Γρηγόρης, ἐγερθεὶς τοῦ καθίσματός του
καὶ ἀρχίσας νὰ περιπατῇ ἐν τῷ δωματίῳ.
Ναὶ ἔκλαυσε πολὺ τότε. Ὅλα αὐτὰ ἀλή-
θεια μετὰ συνεκίνουν· ὁ ἐκεῖν τὴν ἡλικίαν.

Τὸ καίμενο τὸ σπῆτι τοῦ, μετὰ τὴν με-
γάλην του τραπεζαρίαν, μετὰ τὴν μεγάλην
πολυθρόνα ἐνθα ἀνεπαύετο ἡ μητέρα
του, πόσον εὐμορφὸ ἦτο. Τώρα καὶ τὸ
σπῆτι τοῦ κατέχει ἄλλος, καὶ ἡ μή-
τηρ του ἀναπαύεται μακράν, πολὺ μα-
κρὰ εἰς τὴν λευκὴν ἐκκλησίαν τῆς μι-
κρᾶς του νῆσου. Καὶ ὁμῶς εἰς αὐτὸ τὸ
σπῆτι ἐπιθυμεῖ, ἔστω γὰρ μὴ μονάχα
στιγμὴν νὰ μείνῃ ὅαν μικρὸ παιδί, νὰ ἴδῃ
τὴν μητέρα του, νὰ προστριβῇ εἰς τὰ γό-
νατά της, νὰ κρατήσῃ καὶ πάλιν μεταξὺ
τῶν τεταμένων παλμῶν του τὸ νῆμα τοῦ
κεντήματος τῆς Ἑλένης του καὶ νὰ βυ-
θίσῃ εἰς τὰ βαθύτατα μελανὰ ὄμματά της
τὰ βλέμματά του. Ὡς πῶς τὸ ἐπιθυμεῖ,
πῶς τὸ ἐπιθυμεῖ τοῦτο.

— Πῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ξαναγυ-
ρίσῃ πάλιν αὐτὴν εὐτυχία; ἐρωτᾷ ἡ ψυ-
χὴ τοῦ γέροντος.

Καὶ ὁμῶς ἔσθι μίαν χειμερινὴν νύκτα
ἐφαντάσθη τὸ μέλλον του. Δὲν ἤθελε αὐ-
τὸς ἀπομεμονομένως νὰ περάσῃ τὴν ζω-
ήν του. Μέσα εἰς ἐκεῖν τὴν μισοσκο-
τεινὴν τραπεζαρίαν, κυκλοῦμενος ἀπὸ παι-
δάκια χαριτωμένα, ἔχων εἰς τὸ πλεονόν
τὴν Ἑλένην του, ἤθελε νὰ ἐπερνοῦσεν
ὅλην τὴν ἡ ζωὴν. Τίποτε ὁμῶς ἀπὸ ἐκεῖνα
τὰ ὁποῖα ἐπρόβλεπε δὲν ἐπραγματοποιή-
θησαν. Ἐρνησμένος καὶ ξενιτευμένος ἐπέρα-
σε ὅλην τὴν ζωὴν. Σὲ χώραις μα-
κρυναῖς ἐμαρᾶνθη ἡ νεότης του καὶ ἐ-
λευκάνθησαν αἱ τρίχαις του. Ὅλοι ἐν τῷ
μεταξὺ ἀπέθανον. Ποῖος ξέειρε τί ἔγεινε
καὶ αὐτὴ ἡ κοραὶς ποῦ ἐξύπνησεν εἰς

τὴν ψυχὴν τοῦ τὰ πρῶτα ὄνειρα, τὰς πρῶτας ἐλπίδας, τοὺς πρῶτους τοῦ στίχους. Γέρων τώρα, πτωχός, κατὰ μόνος περνᾷ τὰς τελευταίας τοῦ ἡμέρας μέσας εἰς αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ δωματίου τοῦ καὶ εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτός, βλέπει νὰ περνοῦν αἱ σκιαὶ πεντήκοντα χρόνων. Καταπεποννημένος ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τούτων ὁ κύρ Γρηγόρης ἐπῆσεν ἐπὶ τῆς κλῆνης τοῦ. Ἡ λάμπα δι' ὅλης τῆς νυκτός καίονσα ἐφεγγεν ἀσθενῶς πλέον καὶ μετ' ὀλίγον ἐσθέσθη ὀλοτελῶς. Ἀλλ' ἐν τῷ δωματίῳ δὲν ἦτο πλέον σκότος. Ἐγλυκοχάραζε· τὸ φῶς εἰσέδυνε μέσα τῶν ἐθθαρμένων παραπετασμάτων, ἀποδίδον τὰς νυκτερινὰς ἐκεῖνας σκιάς καὶ ἐφώτιζε τὴν μορφήν τοῦ γέροντος, ὅστις κοιμᾶται ἥσυχος. Ποιὸς ξέρει μὴ εἰς τὸν ὕπνον τοῦ ἴσως ζωντανεύουν οἱ πόθοι τοῦ καὶ μεταφέρεται εἰς τὴν νῆσον τοῦ καὶ γίνεται παιδάκι πάλιν, προστριβόμενος εἰς τὰ γόνατα τῆς μητρός τοῦ, καὶ κρατῶν τὸ νῆμα τοῦ κεντήματος τῆς Ἑλένης τοῦ, ἐνῶ τὸ ὠρολόγιον ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τῆς τραπέζης ψάλλον τὸ μονότονον τοῦ φεύγοντος χρόνου τραγουδι.

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

ΝΟΥΜΑΣ ΡΟΥΜΕΣΤΑΝ

(συνέχεια)

Ἡμπορῶ νὰ ἰδῶ ἄνθρωπον πίπτοντα ἐκεῖ ἐνώπιόν μου, οὐδ' ἀπλῶς θὰ κύψω νὰ ἰδῶ τί ἔχει. . . Θέλω νὰ ζήσω, ἐγώ. . . Τί ὠραιότερον τῆς ζωῆς. . . » Μετὰ τινὰ δὲ διακοπὴν, ἐπανέλαβε :

— Δὲν κάμνω πλέον τὸν ἱατρόν, ἀλλ' εἶμαι πάντοτε ἱατρός, διατηρῶ ἔτι ἐκεῖνο τὸ κατηραμένον δῶρον τῆς διαγνώσεως τῶν ἀσθενειῶν. Καὶ τὸσον μάλιστα πολὺ, ὥστε βλέπω ὁσημέρσι προσεγγίζουσιν τὴν συκοπὴν, ἥτις ἄμα φάσις, οὐδὲν πλέον θὰ δύναται νὰ μ' ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν.

— Αὐτὸ εἶνε τρομερὸν, ἐψιθύρισεν ὁ Νουμάς, ὅστις ἡσθάνετο ἑαυτὸν ὠχρῶντα, καὶ φιλόζωος, ὡς ὅλοι οἱ Μεσημβρινοί, ἀπεμακρύνετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοῦ ἐπιφόβου σοφοῦ, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἐκ φόβου μὴ ἐπ' αὐτοῦ ἀναγνώσῃ ἐκεῖνος τὸ προᾶγγελμα προσεχοῦς θανάτου.

— Ἀ! αὐτὸ τὸ τρομερὸν διαγνωστικόν, διὰ τὸ ὅποιον ὅλοι μὲ φθονοῦσι, πόσον μὲ λυπεῖ, πόσον καταθλίβει τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου μου. . . Γνωρίζω ἐνταῦθα μίαν ταλαίπωρον κυρίαν, τῆς ὁποίας ὁ υἱὸς ἀπέθανε πρὸ δέκα ἐτῶν ἐκ φθίσεως τοῦ λάρυγγος. Ἦδη ἐπανευρίσκω τὴν αὐτὴν μητέρα μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς, καὶ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ἡ παρουσία τῶν δύο αὐτῶν δυστυχῶν μοι προξενεῖ περισσότερον κακὸν παρ' ὅσον καλὸν μοι προξενοῦν τὰ λουτρά. Μὲ παρακολουθοῦσι, θέλουσι νὰ μὲ συμβουλευθῶσι, καὶ ἐγὼ ἀρνούμαι διαρρήδην. . . Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐξετάσω ἐκείνην τὴν νέαν. Ἀρκεῖ ὅτι τὴν εἶδα πρὸ τινων ἡμερῶν νὰ καταδροχθίζῃ ἀπλήστως

ὀλόκληρον πινάκιον βατομούρων, ὅτι εἶδον τὴν χεῖρά τῆς, ἣν ἐστήριζεν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς, χεῖρα λειπόσαρχον μὲ κυρτοὺς ὄνυχας, ἀνεγειρομένους ἄνωθεν τῶν δακτύλων, ὥσπερ μέλλοντας ν' ἀποσπασθῶσιν αὐτῶν. Πάσχει ἀπὸ τὴν φθίσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς, θ' ἀποθάνῃ πρὸ τῆς παρελεύσεως ἐνὸς ἔτους. . . ἀλλ' ἄς τῇ τὸ εἰπωσιν ἄλλοι. Ἐδῶσα ἄρκετὰ ἀπὸ τὰ κτυπήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα εἶτα ἐστρέφοντο κατ' ἐμοῦ. Δὲν θέλω πλέον.

— Ὁ Ρουμεστάν εἶχεν ἐγερθῇ, ἐπτοημένος.

— Γνωρίζετε τὸ ὄνομα τῶν κυριῶν αὐτῶν, ἱατρί;

— Ὅχι! Μοὶ ἔστειλαν τὸ ἐπισκεπτήριόν των, ἀλλ' οὔτε κἂν νὰ τὸ ἰδῶ ἠθέλησα. Γνωρίζω μόνον ὅτι διαμένουσιν εἰς τὸ ἴδιον ξενοδοχεῖον μὲ ἡμᾶς.

Καὶ αἰφνης, παρατηρῶν εἰς τὸ ἄκρον τῆς δεινροστοιχίας :

« Ἀ! Θεέ μου, ἰδοὺ αὐταί! . . . Φεύγω. . . Χαίρετε ».

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς δεινροστοιχίας, ὅπου ἐβλεπέ τις παιδρὰ συμπλέγματα τῶν πολυχρόων ἐσθῆτων καὶ τῶν κινουμένων ἀλεξιηλίων, εἶχον ἀποσπασθῇ ἀπὸ τινος ὁμίλου αἱ κυρίαι Λέ Κεσνοῶ καὶ συνομιλοῦσαι προὔχωρον πρὸς τὸν Νουμᾶν.

— Μὲ ποῖον συνώμιλετε, Νουμά; Μοὺ ἐφάνη ὅτι ἦτο ὁ Βουσερῶ.

Ἰστατο ἐνώπιόν τοῦ πλήρης γοητείας καὶ νεανικῆς φαιδρότητος, ἥτις διεσκέδαζε βαθμηδὸν τοὺς περὶ τῆς υἱείας τῆς φόβους τῆς μητρός τῆς, ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ὁποίας ἐφάνετο ἤδη ἐπανθοῦν μειδιάματι ἡδονῆς.

— « Μάλιστα ἦτο ὁ Βουσερῶ, ὁ ὁποῖος μοὶ διηγείτο τὴν δυστυχίαν του. . . Εἶνε πολὺ ἄσχημα, ὁ ταλαίπωρος! . . . »

Καὶ θεωρῶν αὐτὴν ὁ Νουμάς ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν :

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε τρελλός. Αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγει εἶνε ἀδύνατον. Φαίνεται, ὅτι τὸν ἴδιον αὐτοῦ θάνατον διαγιγνώσκει εἰς τοὺς ἄλλους ».

Μετὰ τινὰς ἡμέρας αἱ κυρίαι Λέ Κεσνοῶ ἀνεχώρουν διὰ Παρισίους, περατωθείσης τῆς ὑδροθεραπείας τῆς Ὁρτενσίας.

Ὁ δὲ Νουμάς ;

« Ὡ! αὐτὸς ἐσκόπει νὰ διαμείνῃ μίαν ἢ δύο ἔτι ἐβδομάδας ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν ὑδροθεραπείαν καὶ ἐπωφελοῦμενος τῆς μονώσεως, εἰς ἣν θὰ κατέλειπεν αὐτὸν ἡ ἀναχώρησις τῆς Ὁρτενσίας καὶ τῆς μητρός τῆς, συντάξῃ τὸν περίφημον ἐκεῖνον λόγον.

Τοὺς πάντας ἐλύπει ἡ ἀναχώρησις τῆς Ὁρτενσίας. Εἶχε κατακτήσει τὰς συμπαιθείας ὧλων. . . Καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν πόσαι τεταμέναι χεῖρες συνωθοῦντο περὶ τὴν ὁδοπορικὴν ἁμαξάν, ἥς ἐπέβαινε. Αἱ νεάνιδες τὴν ἡσπάζοντο, λέγουσαι : « Μαζὶ σου φεύγει καὶ ἡ φαιδρότης ἀπ' ἐδῶ »

Ἡ Ὁρτενσία οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε, φο-

βουμένη μὴ ἀναλυθῇ εἰς δάκρυα. ✓

« Χαίρετε, χαίρετε ὅλοι ! »

XI

Ο ΔΙΑ ΤΟΝ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΛΙΘΟΝ ΛΟΓΟΣ

Θέλω νὰ γείνω περισσεῶς
καὶ νὰ πετάξω πολὺ ψηλά. . .

Διὰ τῆς λεπτῆς φωνῆς τῆς ἐφαλλε τὴν πρῶαν ταύτην ἡ μικρὰ Βασσελερὺ ἱσταμένη πρὸ τινος καθρέπτου καὶ ἀποτελειούσα τὸν καλλωπισμὸν τῆς. Ἐφερε κυανὴν ἐνδυμασίαν, λίαν συνεσφιγμένην καὶ ἰδιαιτέραν διὰ τὰς ἐκδρομάς. Κάτωθεν περιέμενε ἐξευγμένον τὸ μικρὸν ὄχημα καὶ ὀλόκληρος ὁμάς νεανιῶν, οἵτινες ἐμελλον νὰ συνοδεύσωσιν αὐτήν.

Ὅτε σχεδὸν ὁ καλλωπισμὸς τῆς ἦν περὶ τὸ τέλος, ἔκρουσέ τις τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῆς.

— Ἐμπρός !

Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ρουμεστάν λίαν συγκεκινημένος καὶ τείνων αὐτῇ μέγαν φάκελλον, τῇ λέγει :

— Ἰδοὺ κυρία. . . ἀναγνώσατε. . . ἀναγνώσατε. . .

Ἦτο τὸ συμβόλαιον, δι' οὗ εἰσῆγετο ἡ Ἀλίκη Βασσελερὺ εἰς τὴν Ὀπεραν τῶν Παρισίων διὰ πέντε ἔτη, μετὰ τῆς μηνιαίας ἀμοιβῆς, ἣν ἐκείνη ἐζήτηε κλπ. Ἀφοῦ προσεκτικῶς ἀνέγνωσεν αὐτό, ἄρθρον πρὸς ἄρθρον, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς χονδρῆς τοῦ Καδαλλικῆς ὑπογραφῆς, τότε, καὶ μόνον τότε, προὔχωρησε πρὸς τὸν ὑπουργὸν καὶ ἀνεγείρασα τὸν πέπλον, δι' οὗ εἶχε περισφίξῃ τὸ πρόσωπον πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ τῆς ἐκδρομῆς, τῷ λέγει προσκολληθεῖσα ἐπ' αὐτοῦ :

— Εἰσθε καλός. . . σὰς ἀγαπῶ. . .

Τοῦτο καὶ μόνον ἤρκει ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν λήθην εἰς ὅλας τὰς θλίψεις, ἄς τὸ συμβόλαιον τοῦτο ἡδύνατο καὶ ἐμελλε νὰ τῷ ἐπιφέρῃ. Ἐν τούτοις συνεκράτησεν ἑαυτὸν καὶ προσποίηθει τὸν ψυχρὸν προσθήκει :

— Ἦδη, ἀφοῦ ἐκράτησα τὸν λόγον μου, ἀποχωρῶ. . . Δὲν θέλω νὰ χαλάσω τὴν ἐκδρομὴν σας. . .

— Τὴν ἐκδρομὴν μου ; . . . Ἀ! μάλιστα, εἶνε ἀληθές. . . Ὅθ' ὑπάγωμεν εἰς τὸν πύργον τοῦ Βαγιάρ.

Καὶ περιπτύχασα τὸν λαίμῳ τοῦ διὰ τῶν βραχιόνων τῆς, προσέθηκε τρυφερῶς :

— Ὅθ' ἔλθετε μαζὶ μας. . . ὦ! ναί, ναί ! . . .

Ἐπέφαινε τὸ πρόσωπόν τοῦ διὰ τῶν μακρῶν βλεφαρίδων τῆς, καὶ ἀρωματώδης πνοὴ ἵπτατο περὶ αὐτόν.

— Μαζὶ μὲ ἐκείνους τοὺς νέους ; . . . αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον. . . Τὸ ἐσκέφθητε καλὰ ; . . .

— Ἐκείνους τοὺς νέους ; . . . Οὔτε ἔχω ἀνάγκην. . . Νὰ ἡ ὦρα. . . τοὺς κοροιδεῶ ὅλους. . . Ἡ μητέρα θὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ ὅτι δὲν θὰ ἔλθουν μαζὶ. . . ὦ! εἶνε τὸσον συνειθισμένοι εἰς αὐτά. . . Πήγαινε μητέρα. . .

— Πηγαίνω, εἶπεν ἡ μήτηρ Βασσελερὺ, προχωροῦσα ἐκ τοῦ παρακειμένου δωματίου, μὲ βαθεῖαν ὑπόκλισιν.